

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretiu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 " " "
Pre anulu intregu . . . 12 " " "

Pentru Roman'a

pre a. intregu 30 Fr. — 30 Lei n.
" 6 lune 15 " — 15 " "
" 3 — 8 " — 8 " "

Pentru Inscritiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs a timbrala pentru fiesoc-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia.

Unu esemplariu costa 10 cr.

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corospondintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Invitare de prenumeratiune

la

„FEDERATIUNEA”

pre patrariulu II (apr. — iuniu) 1870.

Incependu-se trimestrul alu II (apr. — iuniu an. c., rogamu pre p. t. doritorii de a ave acestu diurnalu, se binevoiesca a grabi cu prenumeratiunea, pentru ca de una parte se ne scimu orientat in privinti a numerului esemplarielor ce vomu ave a tipari, era de alta parte potemu incungiu ori ce neregularitate in speditiunea diurnalului. Totu-de-una-data rogamu pre Domnii abonati, cari sunt in restantia cu pretiu de prenumeratiune, se nu intardie a-si refu socotele, ca se nu ni se adauga greutatile si d'in acesta parte.

Era DD. abonati, alu caroru abonamentu espira la finea trimestrului ian. — mart., voru binevoii a-si renouii, fara intardiare, abonamentele ca-ci altminte, neintarandu-ni mediu-locele a tipari mai multe esemplarie decatu cere numerulu abonatorulu, aru suferi scaderea, ce au suferitu-o toti acei-a cari negrabindu a se prenumerat indata la finea anului 1869, nu mai potu ave Nr. 1 si 2 ai diurnalulu nostru, ca-ci ni lipsescu cu totulu.

Ne rogamu a se scrie l e g i b i l u: numele prenumerantulu, locuinti'a, post'a principale si post'a ultima.

Neregularitatea espeditiunii provine mai vertosu de la poste; dreptu-ace'a, DD. abonati voru binevoii a reclama numai decatu numerulu ce li va lipsi.

Conditiumile de prenumeratiune romanu cele d'in fruntea diurnalului.

Redactiunea.

Deputatii romani in diet'a Ungarici.

Fia care romanu scie, ca constitutionalismulu austro-magiaru este pentru natiunea romana despotismulu celu mai infioratoriu; fia-care a vedutu si vede ca, de-si avemu cati-va deputati in diet'a Ungarici cari aru trebui se luere in armonia contra eutropiei ce ni pregatesce politic'a inaugurata, ei sunt desfasiatu in doue parti: una parte sustiene sistemulu de asta-di cu tota puterea; acestia sunt cei ce siedu intre stirurile partitei guvernamentali si participa in clubulu acestei partite; conducatorii loru sunt Deak si Andrassy; era ce-a-l-alta parte a deputatorulu romani face, ce e dreptu, opusetiune guvernulu magiaru, inse, dupa parerea nostra, nu esprime cu destula energia opiniunea publica romana. Si, — trebuie se o escusamu, — pentru ce nu esprime pre deplinu opiniunea publica romana? pentru ce nu spune tuturoru magiariloru d'in dieta, ca nemultumirea romaniloru de pretotindine si-a ajunsu culmea, ca romanii d'in Transilvani'a nu mai potu suportá man'a libera a guvernulu magiaru si ca, in Banatu si in comitatele supuse Ungarici, limb'a, instructiunea si viet'a nostra natiunale au ajunsu la gradulu desperatiunei?

Caus'a activitati palide a deputatorulu nostri, cari facu dara opusetiune guvernulu, este ca: deputatii romani d'in diet'a Ungarici formeza doue tabere: un'a a spriginutu si spriginescu continuu guvernulu magiaru, pre acelu guvernulu care este mai despoticu pentru romanu decatu in sa-si dominarea lui Arpad si a lui Tutu, cari au cuceritu aceste locuri romanesci prin sabia si focu; da, ca-ci atunci nu ni-a fostu atacata limb'a si natiunalitatea prin legi draconice ca si asta-di; da, ca-ci atunci eramu numai sub puterea sabiei, si viitorulu ni sta inainte, inse asta-di stamu sub puterea unor legi cari, prin veninulu loru, ni ataca limb'a, natiunalitatea si existenti'a nostra. Numai cate-va generatiuni se mai treca, si apoi natiunea romana e morta, ca atare; ca nu va mai traí decatu in vinele magiarismulu. Caus'a dara, ca deputatii romani d'in diet'a Ungarici nu potu

aretá nimicu mare, nimicu ce ar' meritá admiratiunea si recunoscinti'a tuturoru romaniloru, este ca aceste doue tabere se paralizeza un'a pre alt'a; activitatea si sentiemintele unci-a sunt desfigurata prin acei deputati romani cari, pentru ambitiuni si interes private, pentru deregatorie inalte, cu unu cuventu, pentru comoditatea loru personale, au intratu in servitiulu guvernulu magiaru, aprobandu, prin conduit'a loru antinationala tote faptele acestui guvernulu si comitendu asié, in fia-care di, cate una crima de lesa-natiune contra natiunei romane, mam'a nostra comuna. Si intr'adeveru, este ore vre-unu romanu care se nu se mire ca, dupa atate-a lupte ce amu avutu contra despotismulu nemtiescu si magiaru, dupa atate-a sacrificie de sange aduse pre altariulu natiunei de catra martirii nostri, caduti in 1848—9 in bataliele contra magarismulu, dupa atate-a nedreptati ce s'au facutu prin stergerea autonomiei Transilvaniei si prin legea de natiunalitate, carea dicteza morte morale natiunei romane si, in fine, dupa atate insulte ce diet'a magiara, fara deosebire de partite, ni arunca in faccia in tota diu'a de candu este in activitate, dicemu, este vre-unu romanu care se nu se mire ca planurile funeste a le politiciloru magiari afla spriginu chiaru si in unii romani, cari au mandatele poporulu romanu? Cum se pote acest'a? Cum se pote, ca unu deputatu romanu se se uite de detorintiele sale si se-si cerce escontentarea intereselor sale private, spre daun'a cea mai mare a poporulu, pentru care ar' trebui se-si sacrifice nu numai pusetiunea sociale ci chiaru si viet'a? Ori-ce omu, care reprezenteza poporulu, trebuie se remana fidelu missiunei sale si se scia sacrificá in ori-ce momentu pentru cei pre cari i represinta. Acest'a este una missiune d'intre cele mai nobile; celu ce nu-i pote corespunde, se nu o promesca neci una data, ca-ci altminte, compromitendu-se pre sine, compromite, batu-jocuresce si insiela totodata pre multimea carea si-a pusu increderea in elu.

Se pote, ca deputatii nostri, cari au intratu in servitiulu guvernulu magiaru, spriginindu-lu prin tote faptele loru si aprobandu-i tote nedreptatile ce ni le face, au intentiuni bune, — ca se vorbinu fara de patima, — inse atunci consciinti'a loru natiunale trebuie se fia forte intunecata, ca-ci altminte nu ni potemu esplicá conduit'a loru; atunci este una mare nefericire pentru natiunea romana, ca nu si-a nimeritu bine omenii.

Veduramu in dilele trecute, cum delegatiunea galiciana a parasitu senatulu imperialu d'in Viena, tragundu cu sine pre deputatii istriani, triestini, sloveni si bucovineni, preste totu, 46 de membri cari, inainte de a parasí siedintiele senatulu, au pusu in manele presiedintelnii Adunarei doue dechiaratiuni, motivandu-si depunerea mandatelor loru. Telegramele nostre mai noue areta confusiunea mare, ce produse in Viena acesta pasire barbatesca si resoluta a deputatorulu natiunali d'in senatulu imperialu, unde lu remasera decatu patru deputati pentru represintarea diverselor natiuni d'in partea germana a imperiulu, a nume Ljubisa, care preste putienu inca se va retrage, Marghesi, Klun si Gusalewicz. Asié dara numai magiarii si una parte a nemtiloru sustienu inca dualismulu monstruosu, ba se afla inca chiaru deputatii romani, cari spriginescu pre Dlu Andrassy, spre batu-jocura natiunei nostre si a drepturiloru ei inalienabili. Dieu, este tristu ca, atunci candu e vorba de viet'a si morte nostra natiunale, unii d'intre deputatii nostri, in cari ne amu pusu increderea, se devina instrumente orbe in man'a Dlu Andrassy si se se uite de missiunea maretia ce natiunea romana li-a datu-o; se se uite de onorea nostra natiunale si de totu ce e sacru si neviolabilu pentru ori-ce romanu. Ce? Ore romanu potu se fia acci-a, in cari magiarismulu afla spriginu si prin cari Dlu Andrassy simantiene puterea discretiunaria a supra Transilvaniei si prin cari tiene subjugati 3 milione de romanu, maltratati si batu-jocuriti de sute de ani? Ce? Asta-di, candu tote natiunile d'in ruginit'a monarcia austriaca s'au traditu si

lucra pentru nimicirea tiraniei si a absolutismulu detestabilu, romanii, dupa juramentulu de la Blasiu si dupa tote cate s'au disu, scrisu si repetitu de atunci incoce, se aiba nefericirea d'a fi despretiuitu prin insi si deputatii loru? Cabinetulu Dlu Andrassy se fia ore sustienutu chiaru prin deputati romani, cari se aiba consciinti'a d'a deminti, prin portarea loru neexplicabile, totu ce fia-care romanu sente, doresce, esprime si astepta cu atata sete? Noi spuseramu mai susu, ca Andrassy si i romani comitu in fia-care di una crima de lesa-natiune ca-ci, prin conduit'a loru, ei glorifica sierbitutea natiunei romane, ei nega existenti'a si drepturile eterne a le natiunei romane; ca ei cerca a-si promové numai interesele loru private si ca ei considera natiunea romana numai de una scara pentru a-si validá ambitiunile si scopurile loru personali, spre daun'a irreparabile a natiunei intregu. Noi ceremu, ca acesti deputati se vina inaintea tribunalulu opiniunei publice romane, pentru a se justificá: pentru ce primescu ei impacatiunea si aliantia magiaro-nemtiesca, carea sacrificia totu ce este romanu; se ni spuna ce motive au Dniele loru pentru a poté dá mana cu Deak si Andrassy, mai alesu, dupa-ce diet'a magiara nu voiesce a sci nimicu despre una natiune romana carea, celu putnru in parte, crede a ave in diet'a Ungarici deputatii sei fideli; séu, daca ei condamna pseudo-constitutiunismulu magiaru, apoi se ni spuna, pentru ce ocupa locu intre aderentii constitutiunei Deak-Andrassy; pentru ce nu si-radica vocea neci una data in favorulu natiunei romane, carea i-a tramisu la diet'a d'in Pest'a ca pre mandatarii sei; pentru ce nu si-deschidu gur'a spre a dá valere dorintiloru natiunei romane? Si, in fine, se ni spuna, care este caus'a ca deputatii romani, preste totu, nu lucra in solidaritate acolo unde e vorba d'a fi séu a nu fi adicca, in diet'a magiara unde, preem s'a potutu observá totu-de-un'a toti deputatii magiari sunt adversari implacabili ai natiunei romane? Eca intrebári, despre cari opiniunea publica romana astepta de multu tempu a fi lamurita; ca-ci, la d'in contra, ea va condamná prin sentinti'a sa inesorabila pre toti acci-a, cari nu tienu contu la detorintiele loru de romanu, pre toti acci deputati romani, cari lucra contra vointiei natiunei romane.

Inse, si pana atunci, asteptamu ca deputatii nostri d'in diet'a Ungarici se se lapede de ori-ce interese particulare si personali si se se intrunescu intr'unu clubu care; prin convictiunea si vocea sa unanima, se fia in diet'a Ungarici adeverata espressionu a natiunei romane contra impilatoriloru nostri. A venitu tempulu supremu, ca toti deputatii romani se ied una pusetiune solidaria si se pasiseca cu una resolutiune barbatesca contra atacurileru nemeritate ce s'au datu si se dau inca natiunei romane atatu prin guvernulu magiaru si partit'a sa, catu si prin cele-lalte doue partite magiare, centru stangu si partit'a extrema, cari cadu sub acc'a-si categoria ca-si partit'a guvernamentale. A venitu tempulu, ca cei peccatosi se se rentorca, ca-ci altminte ci voru fi condamnatu pentru totu-de-un'a. Asteptamu, ca se vedemu virtutea romana in tota valoarea sa, ca-ci preste una ora, pote, va fi tardiu, si opiniunea publica romana va trebui se si-enuncie sentinti'a sa decisiva si irrevocabile. Asié se fia.

Cate-va observatiuni in caus'a instructiunei publice

(dedicate Dlu min. b. Eötvös.)

Este una convictiune generale in lumea moderna, ca prosperitatea instructiunei publice este garanti'a si conditiunea cea mai vitale pentru prosperitatea morale si materiale a ori-carei natiuni in ori-care statu d'in lume. Deci un'a d'in detorintiele nostre ca cetatiani si romani este a ne ocupa seriosu si neurmata de sortea si cursulu instructiunei publice. Nimene se nu ascepte inse de la noi ore cari sisteme ori teorie cu privire la forma, obiectulu si missiunea instructiunei

publice. Asemene lucruri receră studii speciale, profunde, facute cu cea mai devotată asiduitate. Noi vom vorbi de asta data numai despre două fenomene misterioase ce se cocu în biroulul ministerului unghurescu de instrucțiune publică.

N'amu acceptat de la dualismul ostrunguru nice unu bine, ci numai și numai reu pentru națiunea română. Acceptarea noastră nu ne-a înșelatu nice în respectul instrucțiunii publice. Creatorii și conservatorii dualismului și-au ales misiunea funestă d'a nimici totu ce nu e ostrunguru. Această misiune este urmata la noi cu cinismul celu mai faciarnicu în tote direcțiunile și în tote ramurile vieții publice, asié și în instrucțiunea publică, încependu de la categoriile ei superiori până la cele mai inferiori.

Dnulu baronu de Eötvös, marele magistrul alu instrucțiunii publice în Ungari'a, a prezentat camerei pestane unu proiectu de lege pentru regularea și promoverea (?) instrucțiunii publice. Insa și diuistic'a magiara opusetiunale l'a combatutu cu multa energia pentru defectele lui cele multe și periculoase. Noi inca l'amu combatutu mai vertosu pentru tendințele lui de magiarizare. Dar' votulu turnei mameluciloru pururea obedienti l'a proclamatu de forte eminentu și corespundietoriu scopului, — a devenitu lege. Nu vomu scărmená acésta lege, căci n'avemu dorința d'a fi maltratati în carcerulu de la Vatu. Constituționalismulu magiaru remuneréza cu carceru pe acei ce sunt destulu de temerari a turburá aerulu celu pacnicu alu libertății magiare cu nescari plangeri séu rechiamări contr'a legiloru nedrepte.

Vomu ignorá, mai departe, și scandalosu impregiurare că, în urm'a legii suslaudate, s'au numitu inspectori de scole (poporali) nu numai multi omeni ignoranti și lipsiti de notiunile recerute pentru a poté lucrá cu eficacitate în sfer'a instrucțiunii publice, ci forte multi și d'acésta, cari nu potu face nice unu bine instrucțiunii poporului romanu.

Preușmea română, consistoriile române și, în fine, toti romanii luminați și bineșentitori au misiunea grea dar' marétiá d'a fi radimulu și sentinela neadormita a culturii naționale, a fi murulu ei de aperiare contr'a toturor periceloru ce o amenință d'în partea legii și organeloru Dlui Eötvös.

Dar' sé venim la obiectulu nostru. Afara de legea susmemorata și afara de inspectori suslaudati, Dlu ban. de Eötvös ni-a mai datu, precum se scie, și una „foia pentru investiatorii poporali“, și ce e mai înfiatoriu, se prepara a ni mai face unu nou prezentu totu atâtu de monstruosu ca „foia“ Dsale.

Amu condamnatu, de la foudarea lui și pana asta-di, acelu organu faimosu alu pedagogiei Dlui Eötvös. L'amu condamnatu pentru spiretul lui magiarizatoriu și l'amu condamnatu pentru traducțiunea lui cea rea și neintielésa. Amu rogatu pe nobilulu bar. de Eötvös sé nu ne omora cu bunetea, sé aiba îndurare pentru frumos'a limbă română, sé n'o batu-jocurésca, sé n'o mortifice prin traducțiunile Dlui. Séu dacă voiesce sé dé, cu ori-ce pretiu, investiatoriloru romani, una foia tradusa; apoi sé faca bine, sé insarcineze cu traducerea pre unu omu, care precepe, scie bine și iubescé limb'a română. Vocea noastră inse a sunatu în desiertu séu pote, n'a fostu destulu de potinte pentru a scote d'în sinulu impetritu alu Dlui baronu de Eötvös una schintea de generositate în favorulu orfanei nostre limbé românesce. „Foia investiatoriloru poporali“ în traducerea sa romanésca este totu acésta ce a fostu la începutu: una amalgama diformă și neintielésa de cuvinte stricate. Dlu deputatu, dr. Ios. Hodosiu, ne potendu-si ascunde indignatiunea pentru tortur'a ce îndura limb'a română în suslaudatulu organu pedagogicu, interpelá într'un'a d'în ședințele trecute ale camerei, pre Dnulu ministru alu instrucțiunii publice, pana candu va suferi ca acea foia impusa investiatoriloru romani sé batu-jocurésca limb'a poporului romanu? I-s'a respunsu, că tote s'au facutu cum sé fia bine pentru mai marea gloriá a organului Dlui b. Eötvös.

E bine, ce e dara de facutu? Pentru a scapá de acestu scandalu limbisticu nu scim altu mediulu mai bunu decâtu a rogá pre toti acei frati romani, ce capeta „foia“ Dlui Eötvös, ca, în ainte d'a cautá la negrulu ei, s'o dé foculu. Numai elu ne pote scapá de ea.

Alu douilea prezentu curiosu ce ni se prepara în biroulu ministeriului unghurescu de instrucțiune va fi abecedariulu și lecturariulu romanu pentru scolele poporali. Lu caracterisám d'în capulu loculu de

„curiosu“ pentru că scim, d'în informatiuni sigure, că Dlu b. Eötvös nu s'a ingrigitu, ca acele cărți elementari sé fia lucrate și direse de mani abile, de omeni de specialitate, cari, pro primo, sé scia bine limb'a română și sé cunosca geniulu ei; pro secundo, sé fia pedagogi buni.

D'în cele premise potemu deduce, că educatiunea poporului romanu sub auspiciile Dlui bar. de Eötvös, ministru de instrucțiune publică, înaintéza cu progresulu racului. În locu d'a lumina spiretul investiatoriului romanu, organulu Dlui Eötvös i-lu întuneca. Asemenea se va întimplá cu abecedariulu și lecturariulu romanescu esítu d'în oficiu statulu.

Nu ni remane alta decâtu. sé d'icemu poporului romanu. Luminéza-te însu-ti, și vei fi!

Cetim în „Diplom. Wochenschrift“ urmatoriu articlu sub titulu:

Gloriosulu regatu alu Boemiei.

Amu avutu ocașiune a spune degiá de mai multe ori, că impacarea poporeloru Cislaitaniei nu se pote face numai de sine și pentru sine, ci ea trebuie pertractata în legatura cu impacarea dualistica.

Monarhia nu va castigá multu, dacă pre de una parte starea Cislaitaniei, ce e dreptu, se va ameliorá, ér' pre de alta parte se voru nasce conflicte noue între ambele párti ale imperiului.

Trebuie dara sé ne nesimim a chiarificá mai de timpuriu ideele în Ungari'a facia cu Boemii'a. Si acésta o potemu face, dacă vomu aretá a cele doue cãli, ce duc spre impacarea poporeloru Cislaitaniei.

Detorința noastră de publicisti este, a spune francu și adevratu ce eugeta Ungari'a despre Boemii'a și Austri'a, fara a fi condusi în asertiunile noastre de consideratiuni de partite séu de alte respecte.

Partid'a lui Deacu nu este aplecata a vorbi bine despre Cechii, de ora-ce se teme de aliatii Cechiloru, de feudali și federalisti. Stang'a? ea coheteteza cu naționalitățile, inse în adeveru totu asié de putienu li voiesce binele, ca și partid'a lui Deacu.

Pana candu cestiunea naționalitățiloru va paré a fi solidaria cu cestiunea boemă, pana atunci magiarii voru spriginu pre sub mana totu de-un'a pre acei a, cari combatu și se lupta contr'a dorințelor naționalitățiloru.

Done căli se deschidu pentru diplomatiulu austriacu. Un'a este cantonizarea Austriei dupa programulu lui Fischhof, ce'alalta este impacarea cu țerele coronei boemă.

Prim'a cale nimicesce în faptu impacarea cu Ungari'a; ea detrage moderatei partide deakiste terenu în Ungari'a și șilescé tote elemintele magiare a se luptá numai decâtu séu pentru cestiunea uniunii personale, séu a se supune în corpore conducerei lui Kossuth. Cantonizarea Austriei pote multumí Austri'a, inse ea ar' disolve monarhia.

A dou'a cale, carea diplomatiu austriacu o potu urmari este impacarea cu corón'a boemă.

Ungari'a n'are d'a face nici una exceptiune contr'a acestei impacări. Si chiaru nice atunci nu ne-amu opune, candu Cechii aru castigá pentru corón'a boemă totu ce Ungari'a a castigatu pentru sine, numai că atunci amu pretinde ca influința magiara în afacerile comune sé se garanteze prin institutiuni corespundietorie.

De altu-mintre, cu regimulu boemă ne-amu poté întielege cu multu mai usioru în privința afaceriloru esterne și de resbelu, de câtu cum ne întielegem asta-di cu regimulu germanu d'în Cislaitani'a, de ora-ce Ungurii și Cechii au totu acele-a-si interese de a nu se amestecá în afacerile Germaniei.

Cátu pentru Poloni, ei se voru multumí de siguru dacă voru capetá una pusețiune în Cislaitani'a, ca Croati'a în Ungari'a, și astu-feliu s'aru impacá tote trei elemintele monarhiei (magiarii, germanii și slavii), încátu ar fi cu potința a sustiené starea constituțională în Austri'a-Boemii'a-Ungari'a.

Dacă acésta convingere va prinde radecine la poporele imperiului, atunci statulu e salvatu. Dacă inse poporele voru crede, că numai unu absolutismu ascensu ar' poté tiené imperiulu împreunatu, atunci decaderea imperiului este numai una cestiune a timpulu.

Pentru intarirea unui imperiu liberu danubianu, Cechii trebuie mai înainte de tote sé deosebescă bine cestiunea boemă de statu de cestiunea asié numita a naționalitățiloru, și sé lase fia-carei grupe de țere a se impacá cu naționalitățile dupa cum i va veni la socotela.

Dacă Cechii voiescu a deveni unu poporu indepedinte, trebuie sé întielega și interesele straine.

În Ungari'a toti simpatizeza cu Cechii, inse fia-care se teme de aliatii loru.

Gloriosulu regatu alu Boemiei este aliatulu naturalu alu Ungariei; este legatur'a între Germani'a cea mare și între imperiulu danubianu.

Inse Cechiulu, ca agitatoru alu naționalitățiloru loru, este inamiculu nostru.

Depinde deci de la densii, a avé pre Ungurii de aliatii fideli séu de contrari inversiunati.

Éca nou'a politica egoista a magiariloru asta-di, candu e vorb'a de reconstituirea imperiului dupa agoni'a de morte a dualismului. Subjugarea este tendința ce se areta în acestu articlu. Austri'a-Boemii'a-Ungari'a: una aliancia triple contra celoru-lalte națiuni de sub sceptrulu absburgicu, dându-li-se potinționiloru una asemene pusețiune ca Croatei. Despre existința unei națiuni române nu e nici vorb'a, precum nece despre Slavii d'în Ungari'a. În scurtu, magiarii, ca pururea tiranisatori, s'aru aliá, éra-si nu cu națiuni libere și indestultite ci cu alți tiranisatori contr'a dreptulu și a umanității. Magiarii, precum se vede, n'au investiatu nimica, și nece că voiescu a-si cunosce pusețiunea. Noi nu li vomu dá acuma minte; veda ei, unde voru, ajunge cu ideele lor d'în tempulu barbarismului, — atunci voru capetá și ei minte. Si pana atunci, inse sé nu uite, că romanulu traiesce inca.

Incunoscintiare și rogare.

De-ora-ce pre la mediulu loculu lunei Main anulul curinte se planéza efectuirea sortituri în treprinse în folosulu institutulu de fete, ce are se radică în Oradea-Mare, carea, dupa precuștare, va fi împreunata cu productiune musicale site declamatiuni, dupa care va urm'a petrecere deul jocu, — Onoratele Dómne, Domnisióre și Onorati Domni cari, primindu celele de sortitura și listele oferitoriloru de obiecte pentru sortitura, auea binevoitu a luá sarcin'a colpturei pre sine, prior acésta, cu tota reverința, sunt rogati, ca celele și listele mentiuante, pana la capetulu lunei aprilu, sé binevoiescu, împreuna cu sumele incurse siac obiectele adunate, a le tramite la suscri'a.

Éra acei onorati colectanti, cari fatigu spre adunarea ofertelor banali, de-a-dreptulu sunt rogati a continuá pana la tomn'a venitoria și respective pana la capetulu lui Septemvru a an. curinte, și apoi listele cu sumele incurse a le tramite la suscri'a.

Cu acésta ocașiune, și pana ce vomu aretá, rezultatulu specificu, am onore a incunoscintiari pre onoratu publicu romanu, că ofertele deep pana acuma se urea la una suma de 25.000 fl.

Éra pentru sortitura, pana acum de aici d'în Oradea ni-s'au apromisu pana la vr'o 52 obiecte, —

și speru, că Damele române de pre totu loculu nu voru intardí pre la terminulu prefapuce asemenea a sucurge cu manufacture séu alte obiecte — pentru glorificarea scopulu.

Paulina Romanu
nascute Covaciu.

Nu poturamu crede ochiloru nostri vedendu, că, la apelulu patrioticu alu pre-stimabilei Domne, Paulina Romanu pentru infintiarea unui institutu romanu de fete în Oradea-Mare, s'au adunatu pana acuma, în tempu atâtu de scurtu, oferte cari se urea la sum'a considerabile de 25.000 fl. Care va fi ore romanulu, care sé nu senta una recunoscintiá profunda cătra Do'a Paulina Romanu pentru zelulu, cu care lucra la educatiunea națională a secului femeiescu, atâtu de negritu pana acuma la noi, cu tote, că femeagă are sublim'a misiune d'a fi radimulu celu mai potinte alu spiretulu naționalu. Éca, ce pote face, una matrona română, carea si-a priceputu misiunea! Imitati și ajutorati, onor. domne și domnișore române, pre Domn'a Paulina Romanu într'u ajungerea scopulu maretu ce si-a propusu, căci romanimea întrega vi va fi recunoscatori. Numai nobletia și cultura femeii române pote ne duca mai siguru la destinatiunea noastră.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Ședința de la 2 aprilu.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Paulu Jámbo. Pre bancele ministeriali: Bedekovics, Horváth și Fesetics.

Dupa cetirea si autenticarea procesului verbalu alu sedintiei d'in urma, si dupa presintarea mai multoru petitiuni, presedintele presinta camerei literale credentialele deputatului N. P e t r i c u, alesu in cerculu Diorienului-Mare, cottulu Carasiu; se tramitu la comisiunea verificatoria.

Macs. Ū r m é n y i interpeleza pre ministrulu internelu, daca voiesce a-si dá parerile sale in privint'a restauratiunei in iurisdictioni, fiindu cá objectulu acest'a e de ansa, in tempulu d'in urma, la discutii viue. — Se va comunica ministrului concerninte.

Urmeza la ordenea dilei discutiea cestiunei, daca proiectulu de lege alu lui Danilu I r á n y i despre instructiunea adultiloru se tramita la sectiuni séu nu.

Danilu I r á n y i, motivandu, in una vorbire scurta, proiectulu séu de lege, roga camera a-lu tramite la sectiuni. — Se primesce.

Se punu in desbaterca camerei § ii nediscutati d'in proiectulu de lege despre infiintarea curtei de contabilitate, modificatu de magnati. — Se primescu cu modificatiunile facute de camera magnatiloru. Projectulu d'in cestiune se retramite magnatiloru.

Se cetesce si primesce fara observatiune, in generalu si specialu, proiectulu de lege despre contributiunea de cupone pentru obligatiunile rescumperarii dieciuleloru de vinu.

Se admite in desbaterca camerei proiectulu de lege lativu la publicarea legiloru comuni croate-unguresci in croati'a si Slavoni'a. Se primesce, in generalu si specialu, modificatiunea facuta de Emer. S u h a j d a, conformu cerii-a publicatiunea clectiunei legiloru croate se incepa d'in 1 Ianuarie 1871. — Se adopta, mai departe, proiectulu de lege despre contragerea speseloru necesarie la cerarile ce au se se faca contr'a esundatiunei fluviiului Tibiscu si a canalulu Beg'a.

La ordenea dilei urmeza proiectulu de lege despre contributiunea cálii ferate austriace de statu si despre impartirea contributiunei, carea an a o refu societatile ce intrepreindere, a caroru-a directiune se afla séu pre terenu unguurescu séu pre celu austriacu, éra activitate loru si o estindu si preste ce'alalta parte a imperiului.

Colom. T i s z a propune ca camera se invite comisiunea financiara, pentru ca, — studiendu conventiunea cálii ferate de sudu, inchiata in 27 febr. 1866, conformu carei-a numitei cálii se garanteza eliberarea de contributiune pana la an. 1876, — se reporte daca conventiunea acést'a este obligatoria pentru Ungari'a si daca calea ferata de sudu pote intr'adeveru pretinde eliberarea de la contributiune pana la an. 1876. — Se decide ca acestu proiectu de conclusu d'impreuna cu proiectulu de lege d'in cestiune se discute in sedintia de an. (4. aprile.)

Ministrulu justitiei, Balt. H o r v á t h, respundendu státu la interpelatiunea lui Macs. Ū r m é n y i adresata, in sedintia de asta-di ministrului internelu, cátu si a lui Ionu K i s s adresata oratorului, ambele in privint'a restauratiunei in iurisdictioni, dice, cá suspere restauratiunei in iurisdictioni inainte de organizarea legale a aceluora, n'ar fi nece legala, nece oportuna, Nelegala, continua oratorele, pentru cá art. de lege XVII d'in 1848, care organizeza provisoriu comitatele, dispune forte evidinte, cá in cotele este ertatu a se face restauratiuni noue, pana candu celele nu voru fi reorganizate prin dieta. Neoportuna, pentru cá in legea despre organizarea tribunaleloru s'a prevediutu despusetiunea, ca toti judecatorii alesi de iurisdictioni se sustiena in posturile loru pana la intruducerea judecatoriiloru regesci de prim'a instantia; dreptu-acé'a guvernulu nu va concede, ca restauratiunile se faca inainte de organizarea iurisdictioniloru si spera in afacerea acést'a va poté contá la spriginulu legativei. — Interpelatorii sunt indestuliti cu responsulu ministrului.

Sedintia se inchiata la 12¹/₄ ore m.

Sedintia de la 4 aprile.

Presedinte: Paulu Somsich. Notariu: Paulu Jámbor. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: c. Em. Mikó, Colom. Bedekovics, Melch. Lónyay, Balt. Horváth si b. Ios. Eötvös.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu sedintiei d'in urma, si dupa presintarea mai multoru petitiuni, cari se tramitu la comisiunea petitiunaria, presedintele anuncia camerei, cá deputatulu Mihaiu B i n d e r a renuniatu la mandatulu séu de deputatu, fiindu alesu jude la ribunalulu d'in Muresiu-Osiorheiu. Se decide, ca presedintele se ordinez alegere noua in cerculu numitulu de statutu.

Ern. M u k i c s pune pre biurulu camerei unu proiectu de conclusu, conformu carui-a ministrulu financieloru este invitatu a presintá unu proiectu de lege, care se dispuna ca contributiunea fonciaria se nu se contraga de a poporatiunea tierci sub decursulu recoltei, adca in iunie si augustu. — Se va tipari.

Mihaiu T á n e s i e s interpeleza pre ministrulu financieloru si alu internelu, pre celu d'autáiu daca are unoscintia cá in cottulu Bichisiului s'au coruptu oficialii

dominiali cu ocaziunea esarendáriu pamenturiloru depre dominiele statului, éra pre alu doilea lu intreba, daca seie cá comun'a Bánfalva d'in cerculu Orosháza, cottulu Bichisiu, n'are besereca si cimenterulu este degia implutu?

Ales. K ö r m e n d y interpeleza pre ministrulu financieloru, pentru ce venitul mai multoru dominie de statu d'in cottulu Somogy nu este trecutu nece in socotelele finali, nece in bugetu? — Interpelatiunile se voru comunica ministriloru concercinti.

Ministrulu financieloru presinta camerei urmatoriele proiecte de legi: despre canalulu asié numitu Franciscu, despre rescumperarea proprietariloru de pre dominiele regesci tibiscane de la competintiele de statu si, in fine, despre sporirea sumei cu carea are se participe Ungari'a la spesele comuni pentru provincialisarea unei párti a confiniului militariu. — Projectulu d'autáiu se transpuné comisiunei financiaria si pentru cáile ferate, éra celealte doue comisiunei financiaria.

Ministrulu comunicatiunei, c. Em. M i k ó, presinta unu proiectu de lege despre calea ferata Nyiregyháza-Ungvaru d'impreuna cu documintele de concesionare. — Se tramite la comisiunea financiaria si pentru cáile ferate.

Paulu T é r e y raporta d'in partea comisiunici centrali despre proiectulu de lege relativu la infrumsectiarea cetáti Bud'a-Pest'a, recomandandu camerei primirea lui. — Se va discutá in sedintia de mercuri (6 aprile).

Se cetesen a trei-a ora si primescu definitivu proiectele de legi: despre regularea canalulu Beg'a, despre contributiunea de cupone a obligatiuniloru pentru rescumperarea dieciuleloru de vinu si despre publicatiunea legiloru comuni in Croati'a si Slavoni'a. — Se tramitu camerei magnatiloru spre promulgare.

Dupa inchiatarea sedintiei urmá intrunirea sectiuniloru, pentru a discutá proiectulu bugetulu de pre an. 1870.

Sedintia de la 5. aprile.

Dupa observarea ceremonialulu, Danilu I r á n y i interpeleza pre ministrulu comunicatiunei in privint'a edificarii unei statuii proprie in Zagrabia pentru linea ferata Zagrabia-Zákány. — Se va comunicá ministrului, respectivu.

Ministrulu justitiei, Balt. H o r v á t h, respundendu la interpelatiunea lui Maur. W a h r m a n n in privint'a legii penale, comerciale si de concursu, dice, cá va presintá camerei proiectulu despre numita lege in iern'a venitoria. W a h r m a n n este multumitu cu responsulu ministrului, si camera lu se spre sciintia. — Cu privire la interpelatiunea lui Ladis. T i s z a, despre abrogarea cautiunei pentru diuaric si daca guvernulu are de cegetu a intruduce si in Transilvania legea unguuresca de pressa, dechiara cá guvernulu nu voiesce a impedeá camera neci pre unu momentu in agendele sale prin unu proiectu de lege care se dispuna abrogarea cautiunei, éra la intrebarea a dou'a spune, cá proiectulu de lege, relativu la abrogarea censurei preventive si intruducerea Jury-ului in Transilvania este degia gat'a si lu va presintá camerei cátu mai eurendu. — Interpelatorele este multumitu cu responsulu ministrului, care se se spre sciintia. — Dupa acé'a mai respunde la doua interpelatiuni, un'a a lui Ladis. T i s z a in privint'a raporteloru urbariali d'in Transilvania, si ce'alalta a lui Svetozaru M i l e t i e s, prin carea l'a intrebatu, pentru ce nu s'au tramisu cetáti Neoplant'a artielii de lege si in traductiune serbesca. — Camera se se spre sciintia responsurile ministrului.

Ales. B u j á n o v i c s raporta d'in partea comisiunici centrali in privint'a proiectulu de bugetu de pre an. 1870, recomandandu camerei primirea lui.

La rogarea ministrului financieloru, camera suscepe numai decátu pertratarca proiectulu d'in cestiune, care este statoritu in modulu urmatoriu: recerintiele ordinare sunt votate pentru an. 1870 cu 153,889,661 fl.; cele estra-ordinarie cu 38,652,677 fl.; perreptionile ordinare sunt preliminate cu 147,791,354 fl.; éra cele estra ordinare cu 36,541,505 fl. Cu ocaziunea pertratarri se facu urmatoriele modificatiuni: noua rubrica d'in bugetulu ministrului de culte si instructiune publica, relativa la ceditiunea documenteloru istorice, se statoresce cu 15,000 fl., éra cele 3 rubricce d'in bugetulu ministrului de interne, si anume comisariatulu regescu d'in Transilvania 55,000 fl., directiunea d'in Clusiu pentru fondulu desarcinarii pamentulu 25,000 fl. si comisiunea verificatoria 63,800 fl., se contragu in una rubrica, votandu-se 143,800 fl.

Se admite in desbaterca camerei proiectulu de lege despre supunerea la contributiune a cálii ferate austriace de statu, d'impreuna cu proiectulu de conclusu alu lui Colom. T i s z a.

Dupa una discutie scurta, camera adopta unanimu proiectulu de lege si celu de conclusu alu lui Colom. T i s z a de basa pentru desbaterca speciale.

La desbaterca speciale camera primesce, parte cu parte fara modificatiune proiectulu d'in cestiune.

Ministrulu financieloru, Melch. L ó n y a y, pune pre biurulu camerei legile sanctionate, relative la erogatiunile curtii Majest. Sale, pensiunile comuni, acordarea unui

creditu suplementariu pentru deficitulu postalu d'in 1869, abrogarea dreptulu de alboragiu si la sustienerea provisoria a tribunaleloru financiaria. — Se publica si dupa acé'a se tramitu comerei magnatiloru.

Sedintia se inchiata la 12¹/₄ ore m.

Ocn'a-Desiului, in 30 3 1870.

Prea stimata Redactiune!

Concedeti-ne putienu spatiu in colonele multu pretiutulu diurnalu „Federatiunea“ pentru a dá O. publicu socotela despre urmatoriele:

Vediendu noi lipsele si neajunsele multe cu cari are a se luptá scoala nostra romana gr. cat. d'in acestu opidu; vadiendu mai departe miser'a poporului, incátu nu e in stare a-si provedé scoala cu cele necesarie la instructiune: ne amu determinatu a arangia in folosulu scolei acesteia unu balu pre 27 Februaru a. c., ce s'a si tinutu la acestu terminu.

Resultatulu, deca vomu luá in consideratiune tempulu ploiosu ce éra pre atunci, potemu dice cá a fostu: multiamitoriu.

S'an impartitu bilete de invitatiune si afara d'in opidu, de unde s'au adunatu anume d'in Gherla: 10 fl. v. a., d'in Desiu 9 fl. 20 cr. v. a.; é' in sér'a balulu d'in locu s'au strinsu 26 fl. 70 cr. v. a. Sum'a totala face 45 fl. 90 cr. v. a.; d'in carea subtragundu-se spesele de 23 fl. 89 cr. v. a. facute cu acésta ocaziune, venitulú cüratu e 22 fl. si 1 cr. v. a.

Cu adeveratu, sum'a e neisemnata, dar' pentru scopulu susatinsu de mare importantia. Altmintrea scimtu cu totii pre bine, cá ori ce inceputu e greu, de alta data sperámu a face mai multu.*)

Acésta sumulita, conformu decisiunei scaunulu scolasteu gr. cat. localu, d'to 14 Martiu a. c., s'an datu pre interesuriu cu conditiunea ca in vr'o cáti-va ani interesulu se nu se indebuinteaze ci se se adauga la capitalu si numai dupa ce acestu-a ar' ajunge la o suma mai isemnata si ar' aduce interesuriu mai mare, — se se pota folosi procentulu pentru lipsele scolare.

Aceloru Domni, carii au avutu bunetatea a contribui pentru scopulu acestu-a, adca pentru inaintarea invetiamentulu, li esprimemu ferbintea nostra multiamita. Nu potemu trece cu vederea a nu ni esprime multiamita nostra si fratiloru magiari conlocutori, carii ni au facutu placerea neaseptata, de au luat parte la acestu balu in unu numeru isemnatu. Ve potemu marturisí sinceru, cá intre aceste natiuni conlocutorie aici, domnesce cea mai buna armonia, frateritate si iubire; deé creatorialu, ca aceste flori se prosperezo pretotindene, cá ci numai atunci ne vomu poté bucurá de una stare mai buna, mai favoritoria.**)

Despre tote aceste detorint'a ni éra a dá sema mai de multisioru, si acést'a o am fi implinitu, decum-va nu ne-ar' fi nutritu sperantia vana, de a mai immulit acestu micu fondu prin contribuirele promise a le unoru Domni, carii, celu putienu pana acuma, s'au nitatu de detorintiele lora.

Basilu Valeanu,
arangiatoriu si coop
Georgiu Stefanu,
docinte.

Comitatulu Zarand lui.

Halmagiu, 1. aprile 1870.

Dle Redactore!

In Numerulu 125. alu diurnalulu ce-lu redactati, a aparutu una corespondintia cu datulu martiu a. c., d'in Comitatulu Zarandului, cu subscrierea „Hanibal“ prin carea mi-se face ore-si-care imputare pentru nepublicarea oferteloru adunate pentru ajutorarea nefericitoru nostri confrati Tofaleni.

Deci pentru justificarea mea in meritulu de mai susu despre o parte, é' despre alta parte, pentru a odihni anumele binevoitoriloru contribuenti: Ve rogu a dá locu epistolei primite de la Domnulu Dimitriu Fogorasiu senior, negutiatoriu d'in Muresiu-Osiorheiu, ca de la unulu d'intre Membri Comitatulu, infiintiatu pentru ajutorarea Tofaleniloru, ca responsu la epistola mea tramisa memoratiului Comitetu cu ofertele adunate in Suma de 70 fr. v. a. d'impreuna cu list'a contribuentiloru; epistola mentionata este urmatori'a:

„Speptatulu Domnu Alexandru St. Siuluti, Jude primariu

in

Halmagiu“

„Muresia-Osiorheiu, 1870. 18-a Ianuaru.

Multu onorate Domnule! Cu epistola Domniei Tale, d'to 17. Decemvre, am primitu asta-di de la post'a locale 70. adca siepte dieci fiorini val aust.

*) Amu dori d'in anima, ca esemplulu nobilu alu DVostre se fia imitatu pretotindine. D'in putienu se face multu. Diligintia invinge tote greutatile si ajunge la scopu.

R e d.

***) Natiunea romana si cea magiara ar' poté incepe forte bine un'a langa alt'a; vin'a neutilitateri sunt A n d r á s s y, D e á k, T i s z a, M a d a r á s z, etc. etc.

pentru Tofaleni, pentru care suma, atât în numele Tofalenilor cât și în numele comitetului local, Vi exprimăm cea mai cordială mulțumire. Cu totă stimă: Dimitrie Fogarasiu m. p. negociatoriu senior."

Mi pare rău, că Dn Fogarasiu prin neglijența derivată din nepublicarea listei contribuabililor dă ansa la suspiciuni neintemeiate, precum se întâmplă și cu corespondenții de mai sus.

Ce se referă la ofertele adunate pentru radicalizarea monumentului în memoria Martirului Buteanu, de ora-șe și eu sum unul dintre aceia cari au contribuit pentru scopul supra numit, și a nume eu am contribuit 5 fr. v. a., lasă să răspundă colectanțele respective.

Alexandru St. Siulutiu,
Jude primariu.

Dupa informatiunile ce avem, constatăm că între deputatii romani și între romanii din Transilvania domnește cea mai perfectă înțelegere în privința eluțării autonomiei Transilvaniei și a drepturilor politico-nationale. Ne pare bine, că putem anunța Ardelenilor această faptă, — care constatată odată, ea va putea servi la așezarea înțelegere între alegerea căilor și midilocelor ce duc la scopul comun, și care, precum amu dîsu, este: autonomia Transilvaniei și drepturi politico nationale pentru toate natiunile.

VARIETATI.

** (Diuarium nou romanu.) A aparut în Craiova Nr. 1 alu diuarului „Vocea Oltului”, cu devisele: „Natiunalitate, libertate, dreptate” și „Ajutate și Domnedieu te va ajuta.” Apare de două ori pe săptămână: joi și duminică. Prețulu abonamentului pe unu anu 24 lei noui, pe siese lune 12 l. n. Acestu diuaru s'a fundat prin inițiativă așezării romani, Dn Georgiu Chitiu, mare oratoru și mare propagatoru alu romanismului. Programulu diuarului menționat, ce apare sub direcțiunea Dn A. Stologianu, este următoriu: Așezarea și dezvoltarea constituției României în sensulu democratic și combaterea guvernului personal; instrucțiunea poporului; descentralizarea; înflorirea comerțului și a agriculturii române; creșterea unei industrie nationale; stabilirea invasiunii gîdovesce și remedierea acestui rău economic; romanizarea gureloru Dunării; armarea țării; așezarea romanismului și în Dacia lui Traianu și în Dacia Aureliană; menținerea autonomiei statului roman în contra pretensiunilor otomane și rezolvarea chestiunii tributului în sensulu completei independențe a României; recunoșterea dreptului ca statulu romanu ca statulu suveranu să încheie convenții, tratate de orice natură directă cu celelalte state; abolirea jurisdicției consulare și respingerea ingerinței diplomatice în afacerile țării; așezarea intereselor materiali ale Olteniei. — Salutăm ideile exprimate în acestu program, și dorim ca „Vocea Oltului” să se intrinseca pururea cu vocea tuturor romanilor. Eca câte va idee din articolulu „cine suntem”, publicat în Nr. 1 alu diuar. „Vocea Oltului”: „Suntemu dinastice, nu inse într'unu chipu necondiționat, ci așie cum sunt și trebuie să fie cetățenii liberi ai unui statulu liberu. Dupa acestu diuaru, constituțiunea noastră este unu contractu între natiune și tron și, deși personă suveranului este legalmente inviolabilă, moralmente inse este respunditoria de lovirile ce dă guvernulu său constituției. Natiunea a contractat detorie de fidelitate către tron, oferindu junelui nostru suveranu domnia. Este gata a și-l implini numai și tronulu să useze de prerogativele sale constituționale cu cugetulu d'a ne lasă să fimu „una natiune la care republica să se acunda sub formă monarhie.”

** (Literariu.) Primiram Nr. 5. din „Gazeta medico-chirurgicală” a spitalelor, redigată de dlu doctoru Dimitrescu. Sumariulu acestui Nr. conține: a) despre facultatea de medicina; b) criptogamele microscopice; c) igienă publică; d) revistă diuarilor franceze; e) observații clinice; f) erata; g) varietăți; h) anunț. Prețulu de prenumerație pentru capitala pe anu: 20 lei noui; pe siese luni: 12 l. n.; pentru districte 24 l. n.; pentru strainetate se adaugă costulu postat. Abonamentulu pentru studiu va fi pe diumetate. Abonamentele se facu la dlu doctoru Dimitrescu în București, stradă polona nr. 33.

** (Cu ocașiunea așezării districțului), ținută în Fagarasiu, în 30 a lunei trecute, s'a desbatut și chestiunea împreunării calei ferate transilvane de estu, cu cele ale României. Adunarea a primitu cu unanimitate propunerea, ca împreunarea liniei menționate să se facă s'eu la Buzeu, s'eu la Timisiu-Predealu și a decisu a tramite în privința acestă una reprezentatiune la ministeriulu c. r.

*) Notes sur l'Angleterre, Oeuvres de Montesquieu pag. 632.

** (Una cumperare norocoasă.) Unu studentu în Clusiu cumperă cu unu prețu bagatelulu unu Homeru de la una femea, ce vinde totu felulu de lucruri vechie. Dupa cumperare, studentele începă a cerceta cartea mai de ameruntulu și, astu-feliu, frunziarindu-o, eschiamă de-odată: „Cartea acestă ajunge o sută!” Femea și respunde rîdindu, d'eu numai cu totu ce este în ea, că-și eu în daru o țin de prasila. Studentele, firesce, n'a așteptat să-lu mai roge una-odată, ci se departă cu tesaurulu cumperatu, că-și între foiele cele lipite ale multu odihnitei cărți se află patru bancnote de câte 10 fl. Se dice, că femea ar' fi cumperatu cartea, d'impreună cu alte mai multe vechituri, cu ocașiunea licității bibliotecii unui baronu betranu.

** (În Oradea-Mare) s'a junghiatu, septemăna trecută, unu bou cu trei corne. Cornulu alu treilea se află în mediu-locu, eră mai tare și mai mare ca celelalte două, aveă totu aceași direcțiune, numai cu alte întorsături. Capulu acestui bou s'a tramis în museu.

** (Beust în „Monitoriulu” Franței.) „Monitoriulu” franceșu gratulează contelui Beust, că s'a lepdatu de tactică cea veche a lui Metternich și Schwarzenberg și a recunoscutu, că este necesariu a multuimi pretensiunile tuturor natiunalităților din Austria, facundu-li tote concesiunile compatibile cu unitatea imperiului. „Mon.” și mai esprime dorința, ca contelui Beust să nu și se prepare de nice una parte dificultăți și confuziuni. — Așie se vede, că Dispositionsfundulu înflorește înca.

** (Scimbări în sinulu ministeriului ungurescu.) Diuar. ung. „Reform” afirmă cu totă securitatea, că Kerkápolyi, pe care lu va substitui în ministeriulu pentru așezarea țării b. Iosifu Vécsey, va primi, dupa serbatori portfoiulu, financielor; mai de parte, ministrulu de comerț, industria și agricultură, Stefanu Gorovo va primi afacerile ministeriului de comunicație, era urmatoriulu d'insului va fi dlu Ladislau Korizmicș, deputatulu opidului Vizacna în Transilvania.

** (Ore progresează Români?) Cetim în „Pester Lloyd”, că la 31 mart. se alege notariu în Chisinau Albertu Hirch (dupa nume gidanu) cu 197 contra candidatul Grozescu, care obțină numai 83 voturi.

** (Cetim în „Gaz. Transilv.”) că senatulu scolastic alu districtului Fagarasiu și-a ținut în 30 martiu a două adunare trimestrale. Siedința fu deschisă și asta data prin Lud. Réthi, inspectoru prov. numit de stat, d'în a carui cuventare așimă că d'într cele siese ordinariate episcopesci din marele principatu, trei, adica ordinariatulu romano-catolicu, celu evangelicu-luteranu și celu unitariu nu dau nice unu răspuns la adresele inspectoratului scolastic, va se dice, nu respectă legea, carea pune chiaru și scolele confessionali sub inspectiunea statului, sub mană multu procopsitulu br. Eötvös propagatoriulu magiarismului, era ordinariatulu gr. or. îndreptă pe inspectorulu scolastic a se pune în corespondență cu protopopii respectivi, și așie numai ordin. gr. cat. și celu reform. calvinescu și respunsera de a dreptulu. Dlu Réthi a mai descoperit prin cuventarea sa, că 1. Dietă Ungariei este determinată a înaintă cauză invetiamentului chiaru și cu bani imprumutati. 2. Dietă nu va mai da ajutoriu la confessionali. — Senatulu scolastic alu acestui districtu, recunoscundu situațiunea confuză pe terenulu instrucției publice, a adoptat propunerea membrului său G. Baritiu relativă la înființarea unei scole așie numite cetățiene, carea să corespundă la unu gimnasiu de 6 clase. — Dacă ordinariatele nostre episcopesci voru neglece cauză instrucției populare și se voru supune dispozițiilor de magiarizare ale Dn Eötvös, apoi asta-di — mane vomu ajunge, că generațiunea noastră teneră se va numi pe sine magiara, și i va fi rusine de limba strămoșilor nostri. Ar' fi bine, ca metropoliele nostre de ambele rituri să luere cu poteri unite pentru instrucțiunea poporului romanu; să esmită una comisiune comună, a carei-a chemare ar' fi a elaboră cărțile necesare pentru scolele populare; ar' fi de dorit, ca comunele romane de ambele rituri să aiba numai una școla, carea apoi, cu poteri într'unite, ar' pute fi spriginată multu mai lesne și cu rezultate mai îmbucurătoare. Dacă noi vomu conlucra astfel, apoi Dlu Eötvös va trebui să renunție la planurile sale.

** Neobositulu și întrepidulu așezariu alu cauzei romane, dlu dr. Ionu Ratiu, petrece de vre-o câteva zile în midiloculu nostru, pe cum suntemu informati, în cauza nationale, existandu între dînsulu și clubulu nationalu cea mai bună înțelegere.

Sciri electrice.

Vienă, 4. aprilie. Demisiunea cabinetului Hasner este faptu implinitu. Potocki și Kel-

lersperg voru fi numiti în ministeriu. Alegerile pentru delegatiune s'au amânate. Senatulu imper., a carui criza a ajunsu gradulu supremu, se va închiaia, pote, joi.

Vienă, 4. apr. Hasner avă asta-di la media-di audiența la imperatulu, pentru a subscrie demisiunea întregului ministeriu. Imperatulu o primă, inse lu invită a continuă afacerile cursive până la finea sesiunii. Numele fiitoriului cabinetu este tare obscuru. „N. fr. Pr.” anunția, că și cabinetulu lui Andrassy ar' fi demisiunatu. (Fieigur'a de aur, dar' noi suntemu aici și nu scim nimica. Trad.)

Parisu, 4. apr. Regimulu va tramite una nota nouă la conciliu, carea se va comunică și papei și conciliului.

Parisu, 4. apr. Mini-trulu de resbelu împartesi corpului legisiativu, că regimulu se învoiesce la reducerea contingentului din anulu trecut până la 90,000 fetiori.

Parisu, 4. apr. În siedința de asta-di a corpului legisiativu, Picard combatu plebiscitulu și dîse, că numai așie se va primi dacă va premerge pertractărilor în camere. Martel dechiară, că elu nu e contra cabinetului actualu, cu tote aceste inse condamnă plebiscitulu și cere amânarea votării până dupa desbaterile senatului. Adelare cere a se delatură d'în senatus-consultu necontentitulu dreptu alu imperatulu de a apelă la poporu. Jules Favre considera plebiscitulu de una rentorcere la regimulu personalu și de una restituire completă a puterii despotice. Gambetta cere amânarea desbaterii pre mane.

Vienă, 5. apr. Cont. Potocki primă definițiv formarea noului cabinetu. Program'a promite susținerea posibilă a elementelor regimului prezente, contactulu celu mai strinsu cu partidă autonomistilor și așezarea cea mai strictă a dreptelor interese germane. Cum-că se va amână s'eu se va disolve de totu sen. imperialu, nu se șie înca.

Vienă, 5. aprilie. Scirile din foiele de asta-di dîce, că c. Potocki este însărcinat cu formarea noului cabinetu, inse și-ceră timpu de cugetare de mai multe zile. „Presse” dîce, că Schmerling fu invitat astu-șera la imperatulu și conferă cu elu două ore. Se dîce că joi se voru face alegerile pentru delegatiune și sambeta se va încheie sen. imper. prin unu discursu de tron.

Vienă, 5. aprilie. „Tagespr.” scrie, că c. Potocki negociează cu membrii stangei extreme, și anume cu c. Spiegel, Reebauer și Mende. Cont. Potocki, dîce „Tagespresse”, a primitu asigurarea de la fostii deputati galicieni, că nouă dieta galiciana va tramite reprezentanții sei în sen. imper.

Parisu, 5. aprilie. (Siedința corpului legisiativu.) Grevy interpelă regimulu în privința senatus-consultului, dîcundu, că sen.-consultu nu redă natiunii puterea constituțivă, de ora-șe imperatulu și-ține dreptulu plebiscitului, și plebiscitulu este numai unu instrumentu alu despotismului. Ollivier așezariu senatus-consultulu, dîse, că Franța se va bucură prin acestu senatus-consultu de libertățile de cari se bucură Engliter'a și Americă. Ollivier cere, în fine, încrederea camerei.

Vienă, 5. aprilie. Comitulu pentru resoluțiune aprobă raportulu lui Schindler despre resoluțiunea galiciana.

Bursă de Vienă de la 6. Aprilie. 1870.

5% metall.	60.85	Londra	123.90
Imprum. nat.	70.25	Argintu	120.50
Sorti din 1860	97.40	Galbenu	5.84
Act. de banca	721. —	Napoleond'or	9.88%
Act. inst. cred.	264.90		

Proprietariu și editoriu ALEXANDRU ROMANU
Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.